

№ 33 (6325) 1986 с.л. Кулун тутар 18 күнэ Сыйнага
ОДУОДУУННУУ 3 харчы.

«Мындагайы» совхоз киши уһаабыгыгар үлэлир киноустановка — киносеть оройуоннаагы дирекциятын бастаан ийэр, икэн туттар коллективэ. Манна коммунистическай үлэ учарыга Альбина Саввична Абрамова уон-на эдэр специалист Ми-хайл Егорович Петров үлэлиниллэр.

Чизхи, албан ааты — үлэнэн! 1985 СЫЛГА ОРОЙУОН ЧЕМПИОННАРА

Г. Д. Николаев
бурдук үүннөрөр
звенота

«Мандадайы» совхоз Соловьевтарга отделение хаймы да сылык үрдүк үүнүү звенотун Гаврил Данилович салайар. Кини — саганы, бастыгы олоххо киллэрер дьоннортон бир дөстөрү. Салайар коллектив биргездэнен бадрааттан үлэнигиныматыгар совхозка бир бастакынан кинирбит. Ус сыл устатыгар эригдэхти үрдүк үүнүү анык, звено прогрессивнай ийыма ордугун дьонго-сэргэргэ итээтэ. Ааспыт сылга 400 гектардаах сиртен гектарытан оротунан 15,7 центнер бурдук — хому бай. Алын сылларга саамай үрдүк көрдөрүүнү ситкэ. Быйыл коллектив итингэ өссө тулсарар соруктаах. Звено бу күннөргө бааныналарга ноһуом илгээрлэр, хаар тигерлэр, техниканы саакыныгыга бөлөмүннлэр.

Толооннобу
«Маяк» ферма
коллектива

Оройуонга сылга фуражнай барытан 2000 кг үтүу хайын бирдигдээн бастыгы мааныксыттар эрэ ситкээр кирбиляринан буолан турбута уурайда. «Мугудай» совхоз Толооннобу «Маяк» ферманын коллективна 1984 сылга хас бирдиги фуражнай ынактан 2311 кг үтүу аны, оройуонга иккис үтүтэй көрдөрүүлэмнэгэ. Онукатын пэтилетини түмүтүр сылга 2351 кг тиздэн, оройуон фермаларын пиналэригэр түстэ.

«Маяк» старшайдара Мария Игнатевна Ошоншинкова уобаластаагы XXXIV партийнай конференция делегата — быйыл ынактан 2600 кг үтүу аныр эбэсталистиче ылынган туран, оройуонга иккис таһаарбута. Ону итин салайар коллективна бастакынан ойон, көрдөрүүтүн өссө тулсарарга дьулулар.

Д. М. Ноев
силаестиир
звенота

1983 сыллаахха «Мандадайы» совхоз Болугурутар силясчиттар звенолара тариллибитэ. Магнайгытан бэдрээттан үлэниги билээримини коллектив Дмитрий Михайлович салайар. Нонүө сыл силясчиттар гектартан оротунан 395-ти центнер күөх үүнүүнү хомулан оройуон рекордун олохтообуттара. Ол — өссө да тупсарыллы ийик. Коллектив ааспыт сылга гектар ахсытан 222-ли центнер күөх үүнүүнү ылан, 1880 тонна силясчит сыдууонкааан оройуонка иккис төгүлүн чемпионнаата. Звено быйыл 200 гектар сиргээлбөх сылаах от сизмэтин ыһар былыаннаах. Итинниг үлэнигидэтиги дьарыктанар соруктаах. Билгити звено бааныналарга ноһуом илгээрлэр, хаар тигерлэр. Коллектив быйыл 1300 тонна силясчит утар былыаннаах.

П. Н. Дьячковский
сылгы интэр
звенота

Эрилин Эристини аатынан совхоз Хадаардаагы сылгыны интэр звенотун 1976 сыллаахтан Петр Николаевич салайар. Коллектив ааспыт сылга улахан сылгыны 99,3 бырыһыан тыһынаах интэр кулун деловой тахсытын 82,5 бырыһыанга тигердэн, иккис төгүлүн оройуонга чемпионнаата. Магнайгыт наставнига Н. Г. Карпов, М. С. Толстой, хов бириннигэ бөлөттөммит Н. Н. Дьячковский курдук опыткаах сылгычытар үлэнигилэр.

Биргездэнен бадрааттан ийыматынан үлэниги звено ааспыт сылга көрөр сылгыларынтан государство 527 центнер эти туттаран, сыл тукумунан 1377 солк. хамнаһыгар өбүн аахсыбыта. Коллектив быйыл 735 сылгыны ыстатан туруорар, бирги да энчирээт соруктаах үлэнигэр.

ССКП XXVII съёһин матырыяаалларын үөрэтэллэр

Улахан өрө көтөбүллүүнэн

Эрилин Эристини аатынан совхоз рабочайдара, инженернай-технической үлэнигэ уонна уулуусуулаахтара ССКП XXVII съёһин улахан санэрининэн, астынынан кордулар уонна интэтилар. Съезд аһыллыгыгар бары үлэ коллективтарыгар үөрүүлээх ийиннэр ытыллыбыттара, телевидениенэн биэриилэри мустан коруулар тариллибиттэ. Ити муннахтарга авто-тракторнай парк, өрөмүөннүүр мастерской, сибээс отделениегын, эргин предприятиегын курдук үлэ коллективтара бэйэлэрин съезд ийигэр ылыммыт эбэсталистиче бөлүдүүн ийиннэ толорбуттарын туһунан рапордаабыттара.

Бу күннөргө партийнай тарилтаар политическай-массабай үлэни салгыы ийинтилар. ССКП XXII съёһин делегата П. О. Дмитриеваны, БВСЛКС XV съёһин делегата И. В. Софронованы, колхозтаахтар Бүтүн Союзтаагы III съездэрин делегата А. Т. Кузьминаны, Саха АССР Верховнай Советин урукку депутата М. В. Никитинаны кытта көрүһүүлэр, суруйааччы Волот Боотурга анаах литературнай биэриилэр, оройуонга үлэниги бийиригэр үрдүк таргэтиннээхтик бардылар. Агитбригадалар көндөрдөрү, народнай театр гастроллара тариллиилэр. Агитбригадалар ССКП XXVII съёһингэр анааххат занятиелар ытыллынылар.

Съезд күннэригэр Кырыс ферматын коллективна съезд делегата П. П. Шарини, «дьулуурдар» делегат Л. В. Петрованы бэйэлэрин коллективтарын састаабыгар киллэрип үлэнигилэр уонна кинилэргэ нарыллыбыт хамнаһы Өбө советскай фондугар биэрдилэр. Совхоз үрдүкүн съезд күннэригэр хамнастан 3500 солк. Өбө фондугар киирдэ.

Съезд үлэнигэр күннэргэ күүрээниэх үлэни бөлөгүнэн. Тракторнай парк 3257 аҕалоннай гектардаах үлэни толордо. 318 литр уматыгы кэчылээтэ. Оттон автопарк 96 тыһ. тонна-километры оҕордо. Итиннэ 620 литр бензини кэчылээтэ. 38 ылыммыт съезд күннэригэр ылыммыт үрдэтиллибит эбэсталистиче аһаардылар. Ол ийигэр А. Е. Миронова, Е. П. Жирнова, С. П. Дорофеев, Т. А. Ноговицина ордун үрдүк көрдөрүүнү ситкитилэр.

Съезд күннэригэр үлэ үрдүк күүрээни салгыы тигердэ.

С. НИКИТИН,
партийн секретара.

Бастакы занятиелар

ССКП XXVII съёһи аһыллыгыгар анаааххат ийиннэргэ «Мугудай» совхоз кини отделениегэ, Уу Обустаах ферматта, сибээс олохтоох отта, сибээс уонна эргин деленгетта уонна комму-предприятиетта

нистар форумнарын достойнайдык көрсүүтэ ылыммыт үрдэтиллибит эбэсталистиче бастакы толорбуттарын туһунан рапордаабыттара. Билгити бастакы оҕороччулар, хаачылар айта үлэнигитэ съезд күннэригэр өссө күүрээниэхтик үлэнигилэр. Кинилэртөн коммунист С. Н. Пермякова старшайдаах Уу Обустаах ферматын коллективна күн ахсын илэвокунан 723-түү кг үтүу ыта. Ити совхозка бастык көрдөрүү.

Съезд үлэнигэр күннэригэр үлэ коллективтара анаааххат бийиригэр ытыллылар. Кырыскае коммунистары, бастакы пэтилетчилэр кыттылаһтарын, үлэ маяктарын кытта көрсүһүлэр. «Ленин уонна Саха сирэ» дьин темага дьосад коллективна. «Советскай олох сирэ» темага үөрэнээччилэр бийиригэр ордук таргэтиннээхтик бардылар.

Политическай үөрэх кулун тутар 3 күннэргэ уочараттаах занятиелара ССКП XXVII съёһин матырыяаалларын үөрэттигэ аһаардылар. Пропандыстаар партийнай үөрөх оркулатыгар — партийн секретара М. Д. Кронинкова, комсомольскай үөрэххэ — совхоз техникаттан сэргээтэч буолууга инженер Ф. Ф. Скрябин, орто оркуула коллективтар — учуутал М. Н. Тарасова съезд ССКП КК Политическай дакылаатытан «Билигин ити дьондун сүрүн хабардыллылар уонна утарсылар» дьин разделга бастакы лекциялары аахтылар.

Л. АММОСОВА,
партийн секретара.

Үөрэтинни саҕалаатылар

Ааспыт бөдүрүннүкнэ Сылга ийиниигэр үлэнигэр бары эконоическай уонна партийнай үөрөхтөр оркуулаары занятиеларыгар ССКП КК партийнай съезд Политическай дакылаатын бастакы разделы үөрэттилар. Олохтоох отделение Ойсон Куоллааҕа ферматын үлэнигилэригэр Г. Г. Осипова, оркуула учууталларыгар И. П. Пономарев, коммунистарга А. П. Романов Политическай дакылаат бастакы разделы ырытан көпсэтилар, килэр занятиелар толорон кэлэллэригэр сорудахтары биэрдилэр, ылыммыларга эппээттэтилар.

Занятиелар ийиниигэр үлэнигэр кытта ытыспат сибээстээхтик ытыллынылар. Ойсон Куол бийиригэр бастакы кыстык ыйдарыгар саҕа сорудахтар тигердилиннэр.

ССКП XXVII съёһингэр партия КК Генеральнай секретара М. С. Горбачев оҕорбут Политическай дакылаатын уонна ССРС Министрлерин Советын Председателэ Н. И. Рыжков «ССРС 1986—1990 сылларга уонна 2000 сылга дьэри көлөгэ эконоическай-социальнай сайдыытын Сүрүн туһайыларын тустарынан» дакылаатын дьон олоһор сирдэринэн ийиннэ үлэ коллективтарыгар үөрэтин бу күннэргэ саҕаланыа.

«СО» көрр.

Оркуула реформатын — олоххо!

Л. Н. СОРОКИНА Дьин орто оркууларыгар ааспыт сыллаахха аһаардыбыт биологияны уонна химияны дьиргэтэн үөрэтин кылааныгар учууталдыр, бу кылаас саалааччытынан үлэнигэр. Билгити бу суруйуулар учуутал үлэни бүтүнүтүн буолбакка, ийин биология кабинетин саҕардан таргэтиннэ уонна кылаас саалааччытын быһыытынан үлэни чопчу хабын сырдаттаахтын баарарыт.

Любовь Николаевна туох-ханнык ийиннэ кабинет саҕардан таргэтин чопчу былаанын оҕорбута, гөһө, ханнык матырыяал наада буолуохтаарын чуолкайдаабыта. Ону олоххо киллэрингэ учуутал үөрэнээччилэри түмэ тардыбыта. Улахан көмөнү IX «б» уонна X «б» кылаастар оҕорбуттара. Ус ый көрүгэ күүрээнигэр үлэ түмүгэр кабинет биология зонатаагы семинардарын көрсө олунуһута бөлөм буолбута; кабинет тарил саҕардыллыбыта, дуоска-искала оҕорһуллубута, техническай орудестволар буолуубуттара, сүүһүнэн аһаартар тематическай картонналар, дидактическай матырыяаллар, лабораторнай, практичскай үлэнигэр сабыллы сурулуулар, кылаас таһынаагы үлэлэрэ туһанылар стэндэлэр, таблицалар, муляжтар, о. д. а. бөлөмнөммиттэ. Алын кылаастар үөрэнээччилэри хайыаттарта, — суруулаахтар биология предметигэр сыһааннаах матырыяаллары булан кырыллы ылан паанкалары оҕортообуттара, анаааххат литератураны хомуубуттара. Ийини уруусу даһаны, кылаас таһынаагы дьаһалары даһаны үрдүк таһынаахтык ытыгыга тигэр буолар бэртээхэй кабинет сөһүөгэр турбута, билгити ийин өссө байытылар.

«СО» көрр.

Улэ оһыта УЧУУТАЛ, КЫЛААС САЛАЙААЧЧЫТА

тар, о. д. а. бөлөмнөммиттэ. Алын кылаастар үөрэнээччилэри хайыаттарта, — суруулаахтар биология предметигэр сыһааннаах матырыяаллары булан кырыллы ылан паанкалары оҕортообуттара, анаааххат литератураны хомуубуттара. Ийини уруусу даһаны, кылаас таһынаагы дьаһалары даһаны үрдүк таһынаахтык ытыгыга тигэр буолар бэртээхэй кабинет сөһүөгэр турбута, билгити ийин өссө байытылар.

Ааспыт сыллаахтан ыла биология кабинетыгар үөрэнээччилэр ортолоруттан лаборантар үлэнигилэр. Кинилэр уруука туһанылар эйин матырыяаллары, таблицалары, прибордары, о. д. а. эрдэттэн эрдэ бөлөмүннлэр, ол уруок бириэмэтин көдүүстээхтигэр туһанар кыагы үөскөтөр.

«СО» көрр.

матырыяат; коллектив оркуула ийиннэ ытыгылар бары дьаһалларга аһаардык кыттарын ситкээр; үөрэх хаачыстыбанай көрдөрүүлэрин мунгуурудук үрдэтэр дьаһаллары олохтуурга; үөрэнээччилэри бийиригэр ийиниини таргэтигэ.

Туруоруллубут соруктары олоххо киллэрингэ утуу-ситим көрөхсө биллэр үлэлэри ытыгыта. Холбоор, үөрэнээччилэр бэйэлэрин бэйэлэргэ ийиниинилэригэр анаааххат таргэти олохтообута. Ону бу үлэни таргэтингэ хайысха биэрэр ытыгылар суруллубуттара, ытыгылар бэриллибиттэ. Быстахтык ылаахха, оҕор маанык ытыгыларга бэриллииттэ саалаарын эйиниигэр; ийини баар хаачыстыбалартан хамнаһыгар ордук сөбүлүүтүгү? Кылааска толо-ру? Хаһааҕын буоларта ханнык үлэни ытыгыга таргэтигэр сөбү? Бэйэ-бэйэригэр хайысха хамнаһыгар ийиниигэр ханнык үлэлэри ытыгыта?

Кылаас ийиннэ «Собеседниг» кулууп үлэнигэр. Кулууп үлэнигэр «Довордоһуу», Таһаарыстаныа. Эн ийин хайдах ойдүүтүгү? дьин аһааҕа көпсөтүннэн саҕалаабыта. «Собеседниг» ээлин «Комсомольскай правда» тахсыбыт «Дьоннай ситуация» ыстатыйаны дьүүллэһик, «Оглянись» киннааҕа кол-

лективнай сыдыыны, «Чайинг эрэ, уолаттар» конкурсу, о. д. а. көрөхсө биллэр дьаһаллары ытыта. Түөрт саалаы хабар политинформация ытыгылар. Үөрэнээччилэри ийиннэ-политическай ийиннэ бөлөмтө уурулар.

Үөрэнээччилэри ийиннэ туһаайыга былыаннаах үлэ ытыгылар. Араас ийиннэ дьон кытта көрсүһүүдөр, бэртээхэлэр, төрөһүттэри кытта үлэ түмүгэ суох буолбатахтар. Выпускниктарга ийини төгүлээн аһаары толороруу ытыгытына. Оҕорлору ханнык ийини ылаахтааҕын быһаарынан билгити чопчу сылааххат соруктаах үөрэнээччилэр.

Эйиннэ өрүттээх ийиннэ үлэ түмүгэр куһаҕана суохтар: кылаас 20 үөрэнээччиттэн үөрэх дьылын сыл аһаардаагы түмүгүнэн 12-рэ хаачыстыба үөрэнээччилэр. Света Местникова — оркуулааҕа-ыи комсомольскай тарилтэ секретара, хайыһаарынан сүүрүүгэ оройуон чемпиона. Саһа Алексеев дуобакка оҕорлорго оройуон чемпиона, улахан дьонго ийини мнэстээх. Гоша Колесов национальнай ыстаныларга оройуон чемпиона. Мира Максимовна — баскетболта оркуула сүүмэрдэммит хамнаһаарын ийиннэ.

Коллектив үөрэххэ дьулурудаах, олоххо активнай позициялаах буолууттар учуутал, кылаас саалааччыта Л. Н. Сорокина үөрэтэр-интэр, түмэр, таргэти, оҕорлорууларын өйдүүр дьуура ыратта суох оруулаахтар.

Г. КУЗЬМИН,
учуутал.

Снимокка: саһыллар
матный турунтаах ин-
лиэккаларга тураллар.
П. Оксеновичков фотота.

